

Teritorijas attīstības plānošana - sistēma, process, prakse un stratēģiskā komunikatīvā plānošana

Gunta Lukstiņa

LU ĢZZF 2015

Gunta.lukstina@lu.lv

29188535

- **Kāda šodien ir Jūsu vajadzība un interese zināt vairāk par plānošanu?**
- **Kādu plānošanas dokumentu jūs izstrādājat/izstrādāsiet?**

Šodien par

- Teritorijas attīstības plānošanas sistēma
- Plānošanas līmeņi un sagatavojamie plānošanas dokumenti
- Teritorijas attīstības plānošana vietējā līmenī
- Plānošanas process, sabiedrība un līdzdarbība
- Cita neformāla – stratēģiska komunikatīva plānošana
- Praktiski padomi un ieteikumi sociālās jomas plānošanas dokumentu izstrādes procesa veiksmīgai norisei

Lekcijas/sarunas gaita un principi

- **Vēlami jautājumi, diskusija**
- **Jebkurš jautājums, komentārs un izteiktā doma ir pozitīvi vērtējama**

Ilgtspējīgas attīstība un plānošana

Eiropas Telpiskās attīstības perspektīva (ESDP):

tematiski / telpiski

integrēta ilgtspējīgas

telpiskās attīstības plānošana

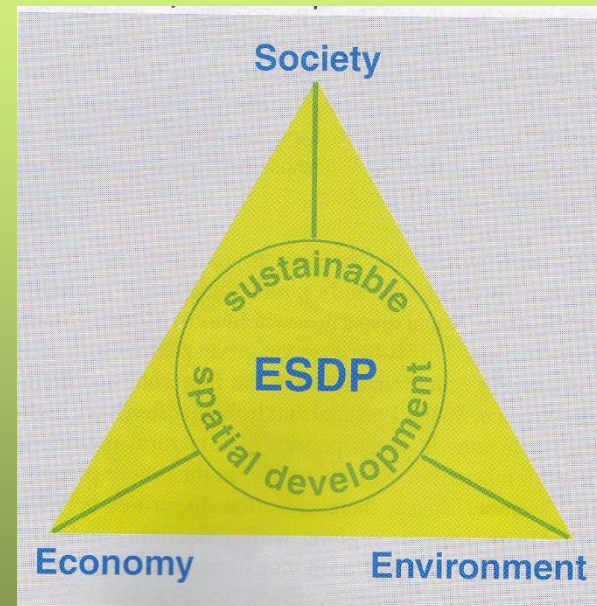
Trīs dimensijas:

ekonomika

sabiedrība

vide

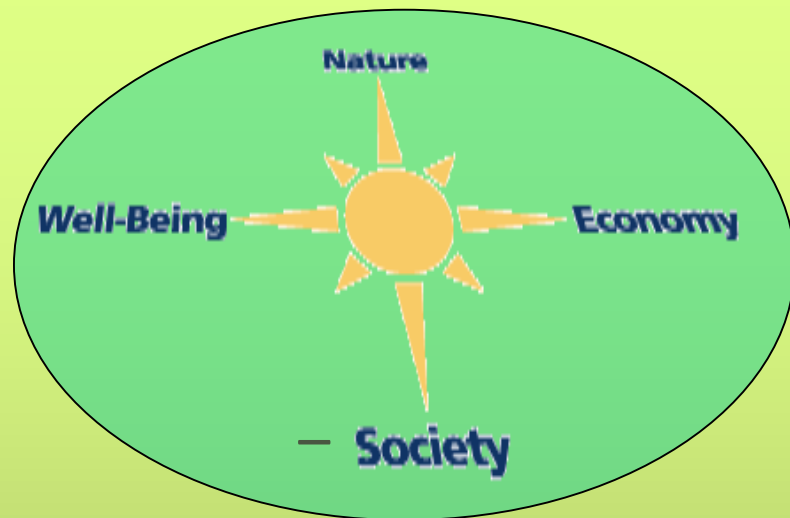
kā ilgtspējīgas attīstības balsti

Ilgospējīgas attīstības saprātnes attīstība

- Alan Atkisson un Inc. - **ilgtspējības kompass**
- Alans Atkissons, lai raksturotu pilsētu kā sistēmu, izmanto kompassa metaforu - četri virzieni – ziemeļi, dienvidi, austrumi un rietumi – tiek izmantoti, lai attēlotu Dabu – Ziemeļi (*North, Nature (N)*), Sabiedrību - Dienvidi (*South, Society (S)*), Ekonomiku – Austrumi (*East, Economy (E)*) un Labbūšanu/labklājību - Rietumi (*West, Wellbeing (W)*)
- **Lai sasniegtu ilgtspēju, ziemeļiem un dienvidiem - dabai un sabiedrībai - jābūt līdzsvarā, savukārt ekonomikai (austrumiem) jānodrošina labbūšanu/labklājību (rietumiem)**

Ilgtspējīgas attīstības sapratnes attīstība

- **Džona Hoka - Austrālijas kultūras pētnieka - četri ilgtspējas pīlāri:**
 - **Kultūras dzīvotspēja:**
 - cieņpilns statuss, radošums, daudzveidība un novatorisms
 - **Sociālais taisnīgums:**
 - taisnīgums, iesaistīšanās, saliedētība, labklājība
 - **Atbildība par apkārtējo vidi:**
 - ekoloģiskais līdzsvars
 - **Ekonomiskā dzīvotspēja:**
 - materiālā pārticība

- **... sociālie jautājumi teritoriju attīstībā ir sevišķi svarīgi tādēļ, ka vietu attīstību virza un veido cilvēki, kas tur dzīvo**

(Zobena&Mežš 2013)

Plānošana ilgtspējīgai attīstībai

Sociāls objekts, process, mērķi

Atslēgas skatpunkti: kopdzīve, dzīves telpa, dzīvīgums, darbīgums, ideāli, rīcība

Plānošana =

- 1) īpaši **organizēta** vajadzību noteikšana un attīstības dalībnieku identificēšana, iekļaušana
- 2) iesaistīto attīstības dalībnieku **domāšanas organizēšana**
- 3) **vienošanās par kopīgām rīcībām** kopīgi noteiktu mērķu sasniegšanai

Plānošana ilgtspējīgai attīstībai

Sociāls process:

- jaunas situācijas — sociālo, ekonomisko un vides kvalitatīvo **pārmaiņu radīšana**
- individuālo un sabiedrības **attiecību līdzsvarošana** pārmaiņu procesā
- sabiedrības **organizēšanās un darbība** atbilstoši vērtībām un nākotnes dzīves mērķiem

(plānošana - vadības instruments, bet ne mērķis)

- **Teritorijas attīstības
plānošanas sistēma**

Normatīvais ietvars - likumi

Latvijā attīstības plānošanas,
teritorijas attīstības plānošanas nepieciešamību
nosaka LIKUMDOŠANA

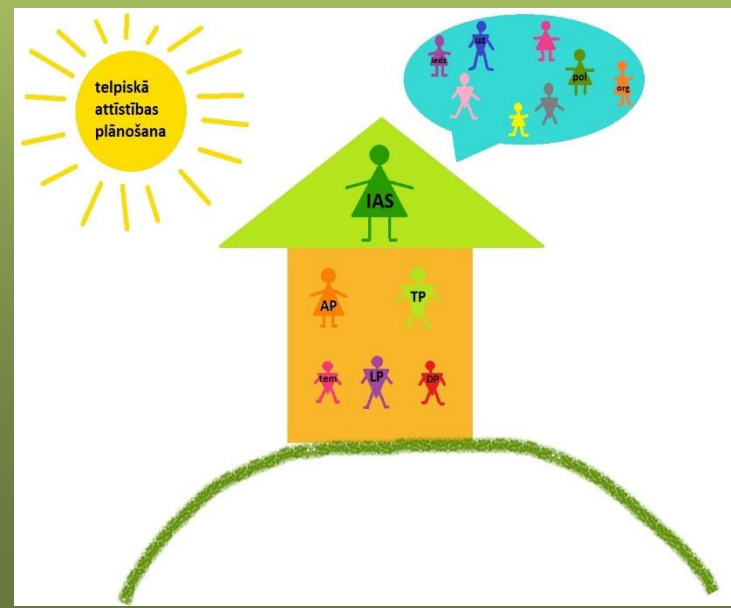
- **Attīstības plānošanas sistēmas likums**
- **Teritorijas attīstības plānošanas likums**
- Par ietekmes uz vidi novērtējumu likums
- Reģionālās attīstības likums
 - No šiem likumiem izrietošie Ministru kabineta noteikumi

Normatīvais ietvars - Ministru kabineta noteikumi

- **Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem**
- Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā
- Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums

Galvenie plānošanas dokumentu veidi

- Ilgtspējīgas attīstības stratēģija
- Attīstības programma
- Teritorijas plānojums
 - Lokālpilānojums
 - Detālpilānojums

Termini

- **Ilgspējīgas attīstības stratēģija** - ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts plānošanas reģiona vai vietējās pašvaldības
 - ilgtermiņa attīstības redzējums,
 - mērķi, prioritātes,
 - un telpiskās attīstības perspektīva(Teritorijas attīstības plānošanas likums)

Termini

- **Attīstības programma** — vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums plānošanas reģiona vai vietējās pašvaldības **attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai**
(Teritorijas attīstības plānošanas likums)

Termini

- **vietējās pašvaldības teritorijas plānojums** — vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi un kuru izstrādā administratīvajai teritorijai vai tās daļai
- **funkcionālais zonējums** — teritorijas iedalījums zonās, kurām ir atšķirīgas prasības atļautajai teritorijas izmantošanai un apbūvei

(Teritorijas attīstības plānošanas likums)

Plānošanas dokumentus izstrāde un pieņemšana

- Plānošanas dokumentus pamatā izstrādā ministriju ierēdņi, plānošanas birojs, konsultantu kompānija vai atsevišķi speciālisti, eksperti – profesionāļi
- Sabiedrība tiek iesaistīta izstrādātu dokumentu apspriešanā
- Plānošanas dokumentus pieņem Saeima, Ministru kabinets, plānošanas reģiona padome, pašvaldības dome

- **Plānošanas līmeņi un sagatavojamie plānošanas dokumenti**

Plānošanas līmeņi

Latvijā noteikti trīs plānošanas līmeņi:

- **Nacionālais līmenis**
- **Reģionālais līmenis**
- **Vietējais līmenis**

(Attīstības sistēmas plānošanas likums)

Plānošanas līmeņi un izstrādājamie plānošanas dokumenti

- Nacionālajā līmenī
 - Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā
 - **Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija - Latvija 2030**, ietverot telpisko perspektīvi
 - **Nacionālais attīstības plāns NAP** (programma)
 - Jūras plānojums
 - Tematiskie plānojumi (Piekrastes plānojums)
 - Politikas plānošanas dokumenti - Reģionālās politikas pamatnostādnes, u.c. pamatnostādnes
 - Nozaru attīstības programmas

Ilgtermiņa konceptuālais dokuments:
„Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā
vietā”

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija *Latvija 2030*

Latvijas Nacionālais attīstības plāns

Partnerības līgums (Nacionālā stratēģija ES fondu apguvei)

Nozaru politikas plānošanas
dokumenti

Plānošanas reģionu un pašvaldību
ilgttermiņa stratēģijas un teritoriju
plānojumi

Iestāžu darbības stratēģijas

Plānošanas reģionu un pašvaldību
attīstības programmas

Vidēja termiņa
budžeta plānošana

Ikgadējie
pašvaldību
budžeti

Budžeta
programmas

Ikgadējais valsts
budžets

Valdības deklarācija

Ilgtspējīgas attīstības politika ES un nacionālā līmenī

Eiropas ilgtspējīgas attīstības stratēģija

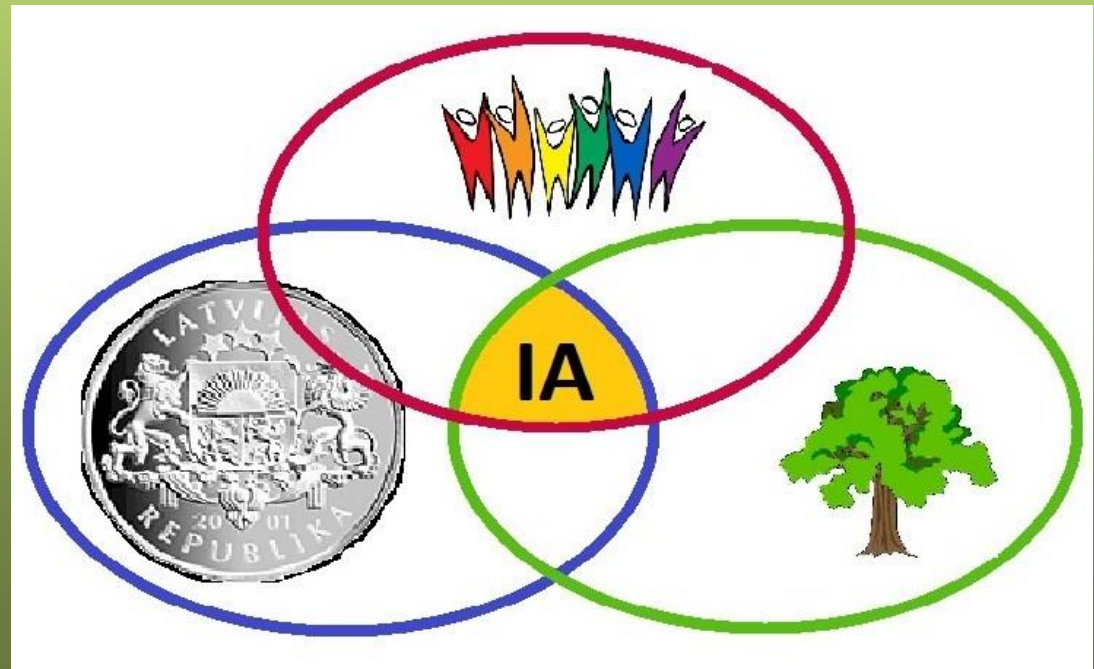
Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija - LIAS 2030

3 saistītās pamatsastāvdaļas - LIASā - 3 “kapitāli”)

Sociālais

Ekonomiskais

Dzīvesvides

Latvija 2030

- **Latvijas mērķis 2030. gadā**

– Latvija būs plaukstoša aktīvu un atbildīgu pilsoņu valsts. Ikviens varēs justies **drošs un piederīgs** Latvijai, šeit katrs varēs īstenot savus mērķus. Nācijas stiprums sakņosies mantotajās, iepazītajās un jaunradītajās kultūras un garīgajās vērtībās, latviešu valodas bagātībā un citu valodu zināšanās. Tas vienos sabiedrību jaunu, daudzveidīgu un neatkārtojamu vērtību radīšanai ekonomikā, zinātnē un kultūrā, kuras novērtēs, pazīs un cienīs arī ārpus Latvijas

Latvija 2030

- **ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI
CILVĒKKAPITĀLĀ**

- Cilvēkkapitāla bāzes vērtība un produktivitāte
- Iespēju vienlīdzība un vidusslāņa veidošanās

LIAS 2030

<http://www.pkc.gov.lv/images/LV2030/>

Latvija_2030.pdf

NAP 2020 «stratēģiskā daļa»

Plānošanas reģioni

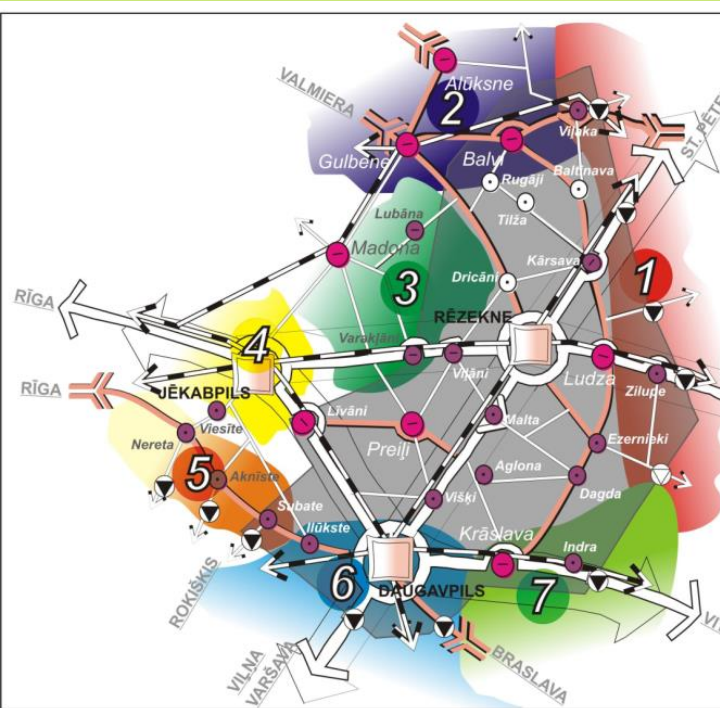

Plānošanas līmeņi un izstrādājamie plānošanas dokumenti

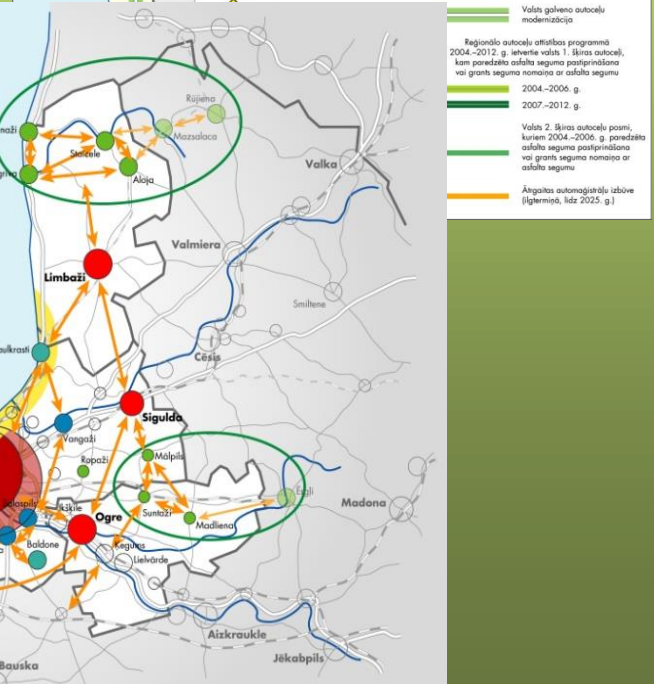
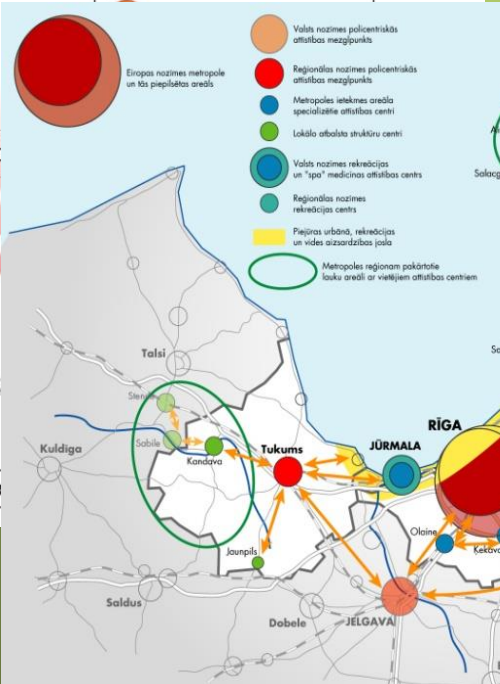
- **Plānošanas reģionu līmenī**
 - ilgtspējīgas attīstības stratēģija ar telpisko perspektīvi
 - attīstības programma
 - tematiskie plānojumi

Plānošanas reģionu telpiskie plāni

- Latgales reģiona
- Rīgas reģiona
- Kurzemes reģiona piemēri

4.1. attēls. LATGALES REĢIONA KOPĒJO INTER

Plānošanas līmeņi un izstrādājamie plānošanas dokumenti

- **Vietējo pašvaldību līmenī**
 - ilgtspējīgas attīstības stratēģija ar telpisko perspektīvi
 - attīstības programma
 - teritorijas plānojums
 - lokālplānojumi
 - detālplānojumi
 - zemes ierīcības projekts
 - tematiskie plānojumi

Teritorijas attīstības plānošanas līmeņi un dokumenti

Dokuments \ Plānošanas līmenis	nacionālais	reģionālais	vietējais
	IA stratēģija ar telpisko perspektīvi	X	X
Attīstības programma	X	X	X
Teritorijas plānojums	-	-	X
Lokālplānojums	-	-	X
Detālplānojums	-	-	X
Tematiskie plānojumi	X	X	X

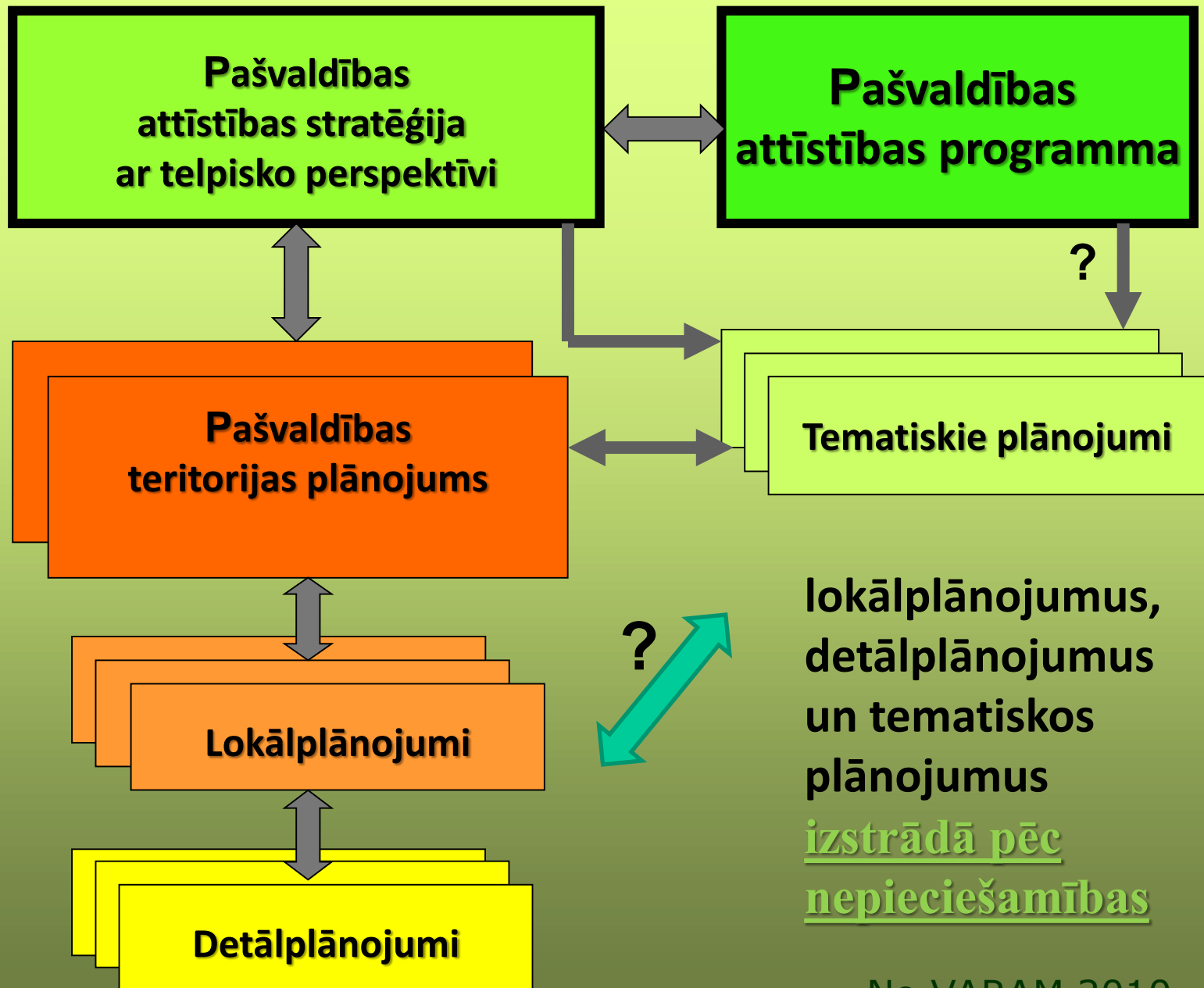
No VARAM 2010
prezentācijas,
GL precizēts

Plānošanas hierarhija?

- No augšas uz leju
vai
- No apakšas uz augšu
vai gan no apakšas uz augšu un no augšas uz leju – sadarbība, vienošanās, kompromisi, ...

- **Teritorijas attīstības
plānošana vietējā līmenī**

lokālpilānojumus,
detālpilānojumus
un tematiskos
pilānojumus
izstrādā pēc
nepieciešamības

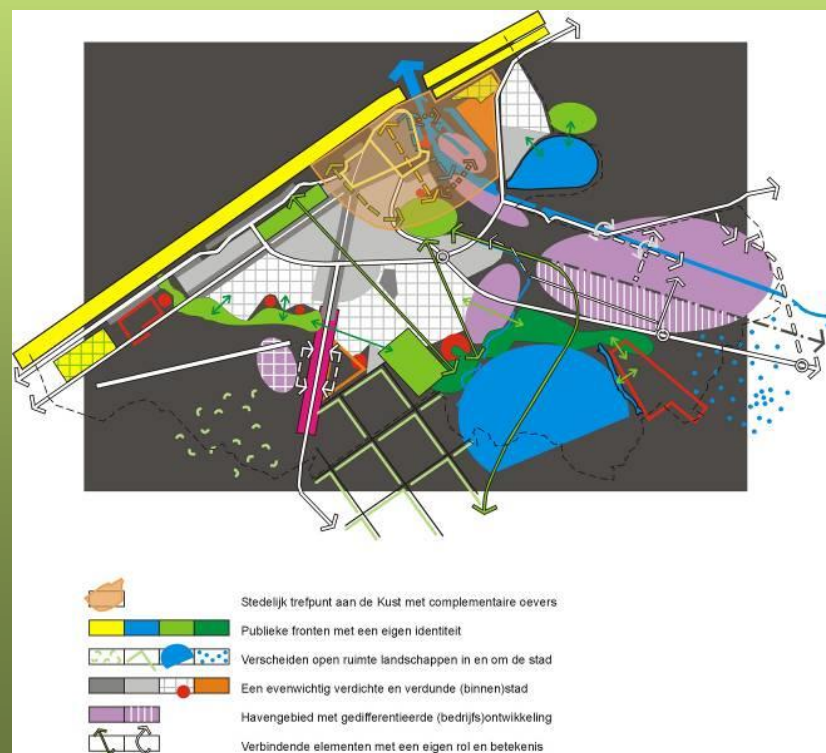
No VARAM 2010
prezentācijas

Ilgospējīgas attīstības stratēģija ar savstarpēji integrētu telpisko perspektīvi

- **Ilgospējīgas attīstības stratēģija ar telpisko perspektīvi kā “jumts”**
 - Gan attīstības programmai
 - Gan teritorijas plānojumam
 - Gan lokālplānojumam
 - Gan detālplānojumam
 - Gan ikdienas lēmumu pieņemšanai!!!
- **Programmas un plānojumi jāuzlūko kā stratēģijas īstenošanas rīki un darbības**

Stratēģijas galvenās sadaļas

- Esošās situācijas novērtējums / tendences
- Vīzija - nākotnes redzējums
- Mērķi
- Uzdevumi
- Īstenošanas un uzraudzības sistēma

Attīstības programma

- Izstrādā saskaņā ar pašvaldības attīstības stratēģiju
- Saista ar pašvaldības budžetu
- Ietver:
 - situācijas analīzi
 - stratēģiskā daļu, kurā ietvertas vidēja termiņa attīstības prioritātes un rīcības virzieni (pasākumu kopums)
 - rīcības un investīciju plānus
 - īstenošanas uzraudzības kārtību
- *apstiprina ar domes lēmumu*
- *nav apstrīdams*

Teritorijas plānojums

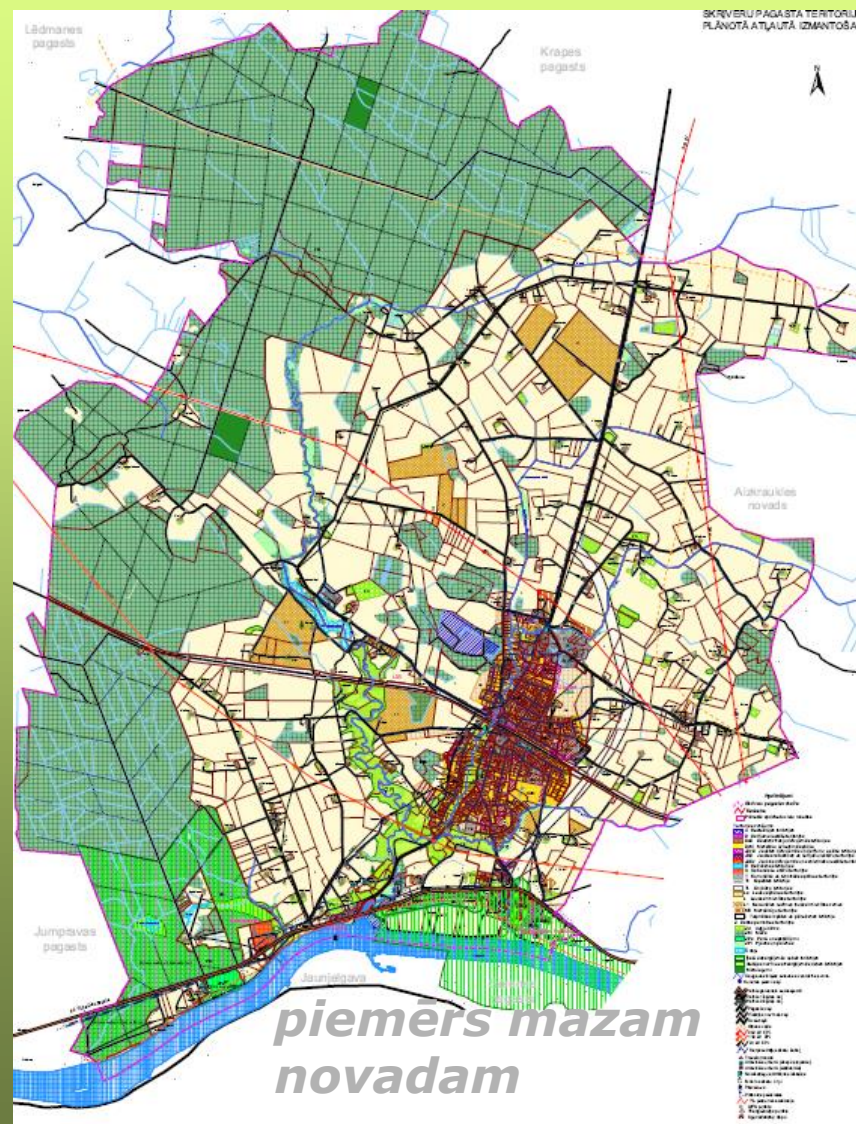
- **Vietējās pašvaldības teritorijas plānojums** — vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas
 - **prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei**, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi
 - un kuru izstrādā administratīvajai teritorijai vai tās daļai

Teritorijas plānojums (saistošie noteikumi)

Nosaka:

- funkcionālo zonējumu
- transporta un inženierapgādes infrastruktūru
- teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus
- citus teritorijas izmantošanas nosacījumus

ir ietvars lēmumu pieņemšanai
par lokālpilānojumu,
detālpilānojumu izstrādi un
būvniecības iecerēm

STOPIŅU PAGASTA TERITORIJAS PLĀNOTĀ IZMANTOŠANA

M 1:10 000

APZĪMĒJUMI

I. APBŪVĒS TERITORIJAS

II. DAŽDZĪVĀKAS APBŪVĒS TERITORIJAS

Iespējama apbūve saskaņā ar Latvijas Republikas Izstrādes likuma 20. p. 5.1. un 5.2.

Mākslīgo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Mākslīgo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

Daudzfunkcionālo apbūve saskaņā ar noteikumu Nr. 276.

III. REKREĀCIJAS APBŪVĒS TERITORIJAS

Kabatas, ārstnieciskās un kultūras atpūtas teritorijas

Sadzīves atpūtas teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Dažādu veidu atpūtas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

Rekreācijas teritorijas

III. IZMANTOŠANAS TERITORIJAS

Izstrādājamās teritorijas / izstrādājamās teritorijas

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

Izstrādājamās teritorijas - "Rīga" tipa "Citiņi"

NAGLA IF

STOPIŅU PAGASTA PLĀNS

1:10 000
1:10 000

Lokālplānojums (saistošie noteikumi)

Izstrādā pēc nepieciešamības konkrētai pašvaldības teritorijas daļai - pilsētas, ciema vai lauku teritorijas daļai

Nosaka:

- precizētu funkcionālo zonējumu
- transporta un inženiertehnisko infrastruktūru
- teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus;
- citu teritorijas izmantošanas nosacījumus un aprobežojumus (var parādīt sarkanās līnijas un aizsargjoslas)

Ir ietvars lēmumu pieņemšanai par detālplānojumu izstrādi un būvniecības iecerēm

Galvenās problēmas plānošanā vietējo pašvaldību līmenī

- Katra plānošanas dokumenta - stratēģijas, programmas un teritorijas plānojuma - izstrāde savā laika posmā, bieži – savstarpēja nesaiste
- Pamatā formāla plānošanas dokumentu izstrāde un sabiedriskās apspriešanas process
 - iztrūkst dziļāks dialogs ar iedzīvotājiem
 - sabiedrība netiek iesaistīta plānošanas procesā (līdzdalība, līdzdarbība)
 - vāji tiek/netiek ņemts vērā sabiedriskās apspriešanas laikā izteiktais viedoklis

Teritorijas attīstības plānošanas likums ietvars – iespēja vienotam attīstības plānam

Ietverot

- Ilgtermiņa ilgtspējīgas attīstības stratēģiju ar telpisko perspektīvi
 - Vidēja termiņa attīstības programmu
 - Teritorijas plānojumu + lokālplānojumus
 - Kopīga esošā situācija
 - Monitorings
- Vēlams vienlaicīgs un savstarpēji saistīts izstrādes process - **stratēģija + programma**

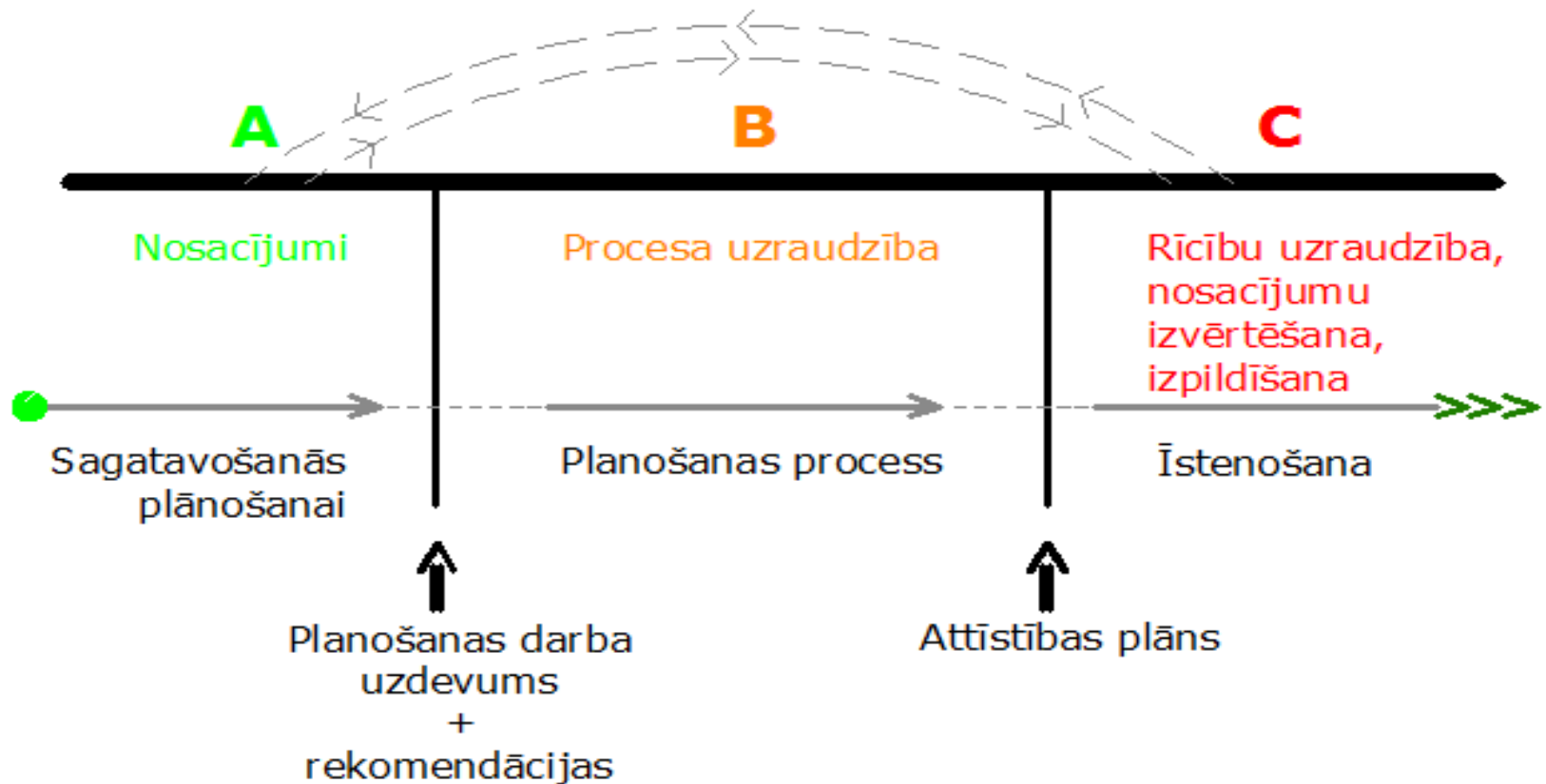
- **Plānošanas process,
sabiedrība
un līdzdarbība**

Plānošanas process

Plānošanas process kopumā tiek uzlūkots kā trīs cikli – sagatavošanās, plānošanas procesa virzīšana un īstenošana

Sagatavošanās nozīmē plānošanas objekta apjēgšanu, vajadzību sākotnējo identificēšanu, galveno/potenciālo attīstības dalībnieku identificēšanu, pamatinformācijas ieguvī un strukturēšanu, un rezultātā - funkcionālo, sociālo, mentālo, vides kvalitātes u.c. nosacījumu definēšanu – kā prasījumu tālākajam plānošanas un īstenošanas procesam

Plānošanas process

Plānošanas process

Situācija

Motīvi

Procesa plānošana/programmēšana

Procesa organizēšana

Procesa virzīšana

Vienošanās

Darbības

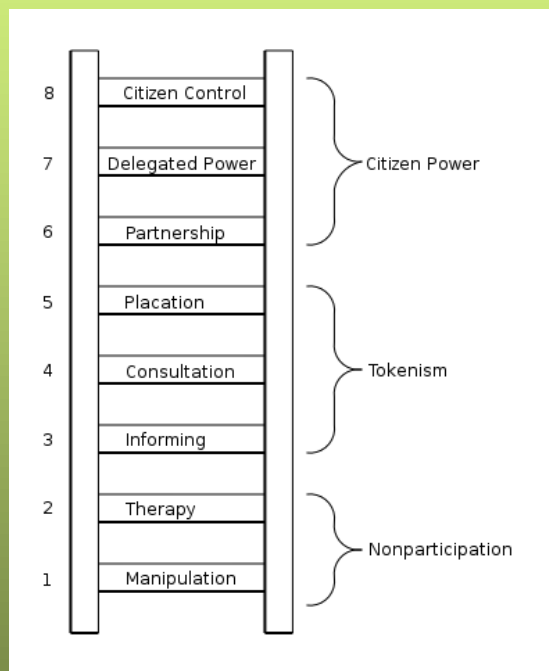
Uzraudzība

Izvērtēšana

Lēmumi

Sabiedrības līdzdalības tipi

(Arnsteinas trepes 1969)

- **Pilsoņu kontrole -**
- **Deleģēta vara -** **Pilsoņu varas skala**
- **Partnerība -**
- **Samierināšana -**
- **Konsultācija -** **Daļēja iesaistīšana**
- **Informēšana -**
- **Terapija -**
- **Manipulācija -** **„Ne-līdzdalības” skala**

Sabiedrības līdzdalības sešas pakāpes

(Kingston, 1998)

- Sabiedrības piedalīšanās gala lēmuma pieņemšanā
- Sabiedrības iesaistīšanās, novērtējot riskus un iesakot risinājumus
- Sabiedrības iesaistīšanās, definējot intereses un mērķus
- Sabiedrības tiesības iesaistīties
- Sabiedrības informēšana
- Sabiedrības tiesības zināt

Sabiedrības līdzdalība salīdzinot ar plānošanu ar organizētu sabiedrības grupu iesaisti

- **Prasmes**

- Prasmes plānu un politiku veidošanā salīdzinot ar

- **Prasmes, lai sasniegtu dažādas grupas,** ieklausītos viņu izpratnē par vajadzībām un prioritātēm; skaidri un sistemātiski tās nosakot un salīdzinot ar citu iesaistīto grupu vajadzībām/prioritātēm; pārrunājot vajadzības/prioritātes un saglabājot dažādu grupu uzticību

(Office of the Deputy Prime Minister, 2003)

Sabiedrības līdzdalība salīdzinot ar plānošanu ar organizētu sabiedrības grupu iesaisti

- **Kas piedalās?**
 - Katram ir vienādas iespējas piedalīties salīdzinot ar
 - Noteikti jāmēģina **iesaistīt grupas ar tradicionāli nomaļus no plānošanas procesa stāvošiem cilvēkiem**

(Office of the Deputy Prime Minister, 2003)

- **Cita neformāla
plānošana**

Plānošanas procesa funkcijas

Aktivizēt - iedrošināt un atbrīvot darbībai, savstarpējām sarunām un kopējai domāšanai un rīcībai

Radīt informācijas lauku (vidi) - sanākt kopā, mācīties un sākt runāt, paust viedokli, informēt un uz klausīt, sadzirdēt

Radīt organizāciju, procedūras un iemaņas pastāvīgam plānošanas procesam

Plānošanas attīstības konteksts

- **Plānošanas vide un konteksts fundamentāli mainās**
- Atbildības uzsvars uz telpisko/stratēģisko plānošanu
- Pārvirze no “regulēšanas” - zemes izmantošanas plānošanas - uz aktīvu un uz ilgtspējīgas attīstības principiem balstītu vīziju veidošanu, rīcībām - **koprādīšanu**
- **Stratēģiskā plānošana – “kā sirds funkcija”, lai uzlabotu ekonomisko konkurētspēju, sociālos un vides jautājumus, ietverot klimata izmaiņas u.c.**

Plānošanas attīstība

- Plānošanas vide un konteksts fundamentāli mainās dodot plānošanai, īpaši telpiskajai un stratēģiskajai plānošanai, milzīgu atbildību
- **Nepieciešamība pārvirzei no “regulēšanas” uz aktīvu uz ilgtspējīgas attīstības principiem balstītu vīziju veidošanu, rīcībām un kopradīšanu**
 - *Jef Van den Broeck*

Divas pieejas

plānošana var būt organizēta un veidota divējādi

- analītiski un
- komunikatīvi

Analītiskais ceļš

Tas ir šodienas situācijas izvērtējums – analīze - lai definētu problēmas, un problēmu atrisinājums pēc būtības ir mērķis

Analītisko ceļu visbiežāk iet, izvēloties ekspertu darbu, ko veic plānošanas birojs, konsultantu kompānija vai atsevišķi speciālisti

Komunikatīvā plānošana

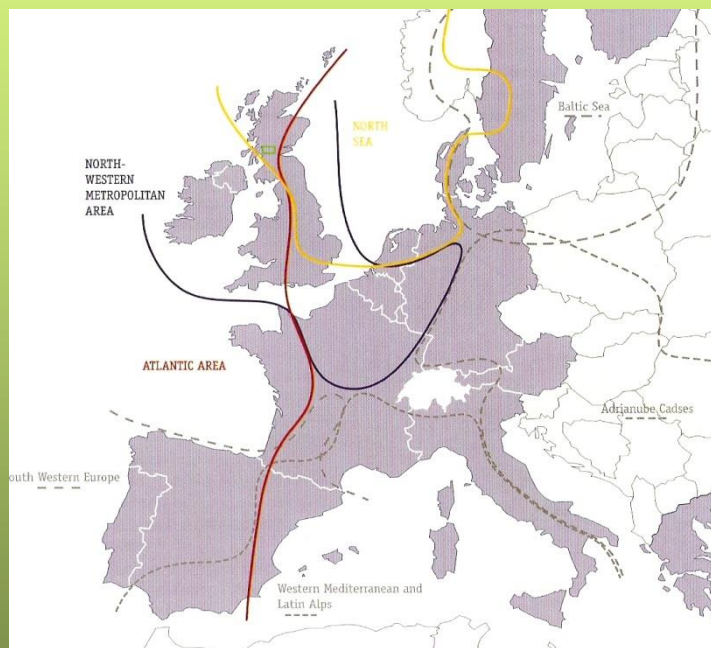
Komunikatīvais ceļš

Komunikatīvajā pieejā iesaista aktīvos cilvēkus, kas pārzin jomas, kuri šajās jomās ikdienā darbojas, un **tiešā saskarē** mēģina formulēt nepieciešamības un vēlmes, definējam mērķus, uzdevumus, rīcības

Stratēģiskā komunikatīvā plānošana

- Process, kurā pašu spēkiem tiek izveidotas un ieviestas stratēģijas, lai ar pieejamiem un atbilstošiem līdzekļiem sasniegtu mērķi
 - Reāli mērķi
 - Konteksta izpratne
 - Stipro pušu izmantošana kontekstā
 - Ilgstošas rīcības, līdz sasniegti rezultāti

Jef Van den Broeck, Sun – Tzu

Starptautiskais un
vietējais
konteksts

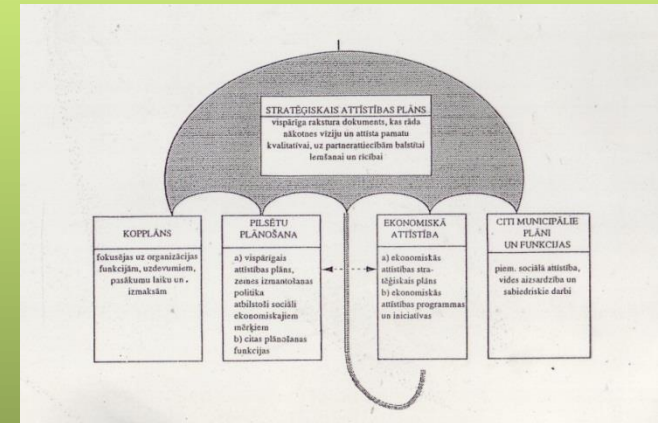
Stratēģiskā komunikatīvā plānošana

selektīva un pro-aktīva pieeja

- **Kopīgie principi**

- Radoši kopā veidot iespējamās nākotnes pievilcīgu redzējumu

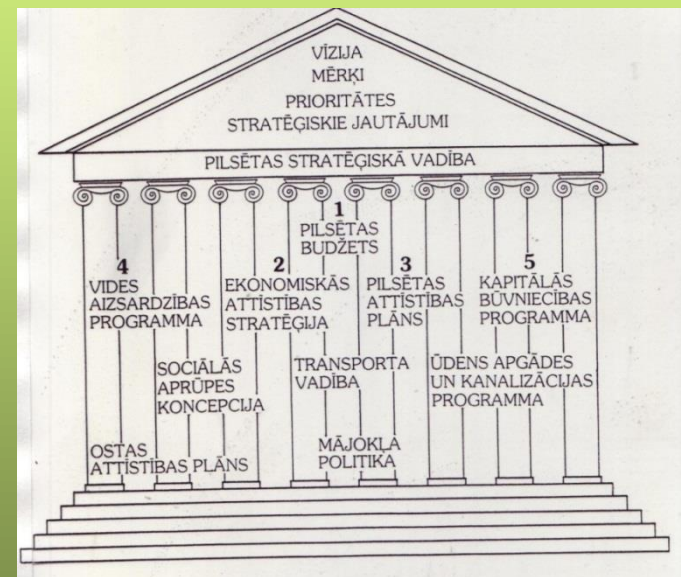
- **Fokusēties uz galvenajiem problēmjaudājumiem un aktuālajiem punktiem, kuri prasa “ķirurģisku” iejaukšanos**

A.Roze

Stratēģiskā komunikatīvā plānošana

- ... principi
 - Paredzētās rīcības saistīt ar attīstības programmu un budžetu
 - Integratīvā **un kopradošā procesā** radīt sociāli-telpiskus jauninājumus
 - ... iesaistot, argumentējot, vienojoties

A.Roze

Stratēģiskā komunikatīvā plānošana

- **Sadarbība**

- **Koprādīšana** (darām lietas kopā) **plānošanas procesā**

- Ja nepieciešams, lēmumi uzreiz, to īstenošana
 - Visu dalībnieku, tradicionālo un netradicionālo, iesaiste

- *Jef Van den Broeck*

Stratēģiskā plānošana kā sociāls process

- Stratēģiskā plānošana kā **sociāls aktivizēšanas un mobilizācijas process**
- **Darām paši, darba grupu fokuss**
- Eksperti – tikai profesionāļi speciālu jautājumu risināšanai

- **Plānošana pēc būtības nav normatīvajos aktos noteikts process, bet gan sociāls attīstības veicināšanas, vienošanās un līdzdalības ceļš**

- **Praktiski padomi un ieteikumi**

Komunikatīva pieeja

Priekšnoteikumi attīstības plānošanas uzsākšanai

primārie:

Aktīvi, (arī riskēt griboši), pašapzinīgi un radoši cilvēki- attīstības procesa potenciālie dalībnieki

Atvērtība (vēlēšanās un gatavība) publiskam plānošanas procesam, viedokļu dažādībai

Vēlēšanās pašiem strādāt un tā rezultātā mainīt esošo situāciju

Nesvārstīgs **pašvaldības vadības atbalsts** attīstības plānošanai

Pozitīva, pat optimistiska attieksme pret plānošanu

sekundārie:

Zināšanas

Finanšu līdzekļi

Komunikatīva pieeja. Attīstības plānošanas pamatprincipi un process

vispārējie:

Plānošanas dalībnieki ir arī attīstības veidotāji, tie no kuriem tiek gaidīta apņemšanās rīkoties un rīcība

Plānu veido pašvaldībā dzīvojošie un/vai strādājošie cilvēki, tas ir pašu veidots dokuments

Attīstības plānošanas pamatprincipi un process (komunikatīva pieeja)

konkrētie:

Informācija ir pieejama visiem

Notiek nepārtraukta informācijas un viedokļu apmaiņa

Līdzdalības iespējamība nodrošinātas visiem

Mērķi ir kopēji

Rīcības formulē tie, kuri rīkosies

Dokumentu saturs ir kopīga darba rezultāts

Padarītais ir pastāvīgi pilnveidojams

Plānošanas procesa dalībnieku grupas

pašvaldības administrācija, politiķi

pašvaldības izpildstrukturās

kaimiņos esošās pašvaldības

asociācijas, padomes, bezpeļņas organizācijas

aģentūras

inteliģences pārstāvji

uzņēmēji, biznesa pārstāvji

profesionālās grupas

iedzīvotāju un to grupas

investētāji

masu mediju pārstāvji

privāto zemju īpašnieki

studenti, skolēni

un citas

Sabiedrības iesaiste

Galvenie jautājumi - pirms uzsākt sabiedrības iesaisti

- kādas interešu grupas pastāv, to noteikšana
- kādas interešu grupas iesaistīsim, kuras no esošajām interešu grupām mums ir vissvarīgākās
- kāpēc šīs grupas mums ir svarīgas
- kādas intereses/vērtības atbalsta katra no tām
- kādu ieguldījumu mēs vēlamies saņemt plāna izstrādāšanā un īstenošanā no katras interešu grupas
- kādu labumu viņi, katra no grupām, gūs plāna īstenošanas rezultātā
- pasākumu plāns darbam ar interešu grupām

Pilsoņu līdzdalība: diskusijās par sociālās attīstības jautājumiem svarīgi iesaistīt visas sabiedrības grupas

Pārmaiņu brīdis – sabiedrības organizēšana/ās darīšanai

- Visiem kopā ar jābūt gataviem
 - sadarboties dažādu interešu grupu starpā
 - komunikatīvai plānošanai sadarbības ceļā
 - rosināt un iekļauties kopienu aktivitātēs

Kas mums ir? Metodiskie materiāli

- **VARAM metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei**
http://www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/reg_att/metodika/?doc=13662
- **Metodiskais materiāls TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAI**
 - kuru izstrādāja OECD LEED un citi starptautiskie un vietējie eksperti
- **Metodiskie norādījumi teritorijas attīstības plānošanai Zemgales plānošanas reģionā**
 - kuru izstrādāja SIA Metrums eksperti sadarbībā ar Zemgales reģiona plānotājiem

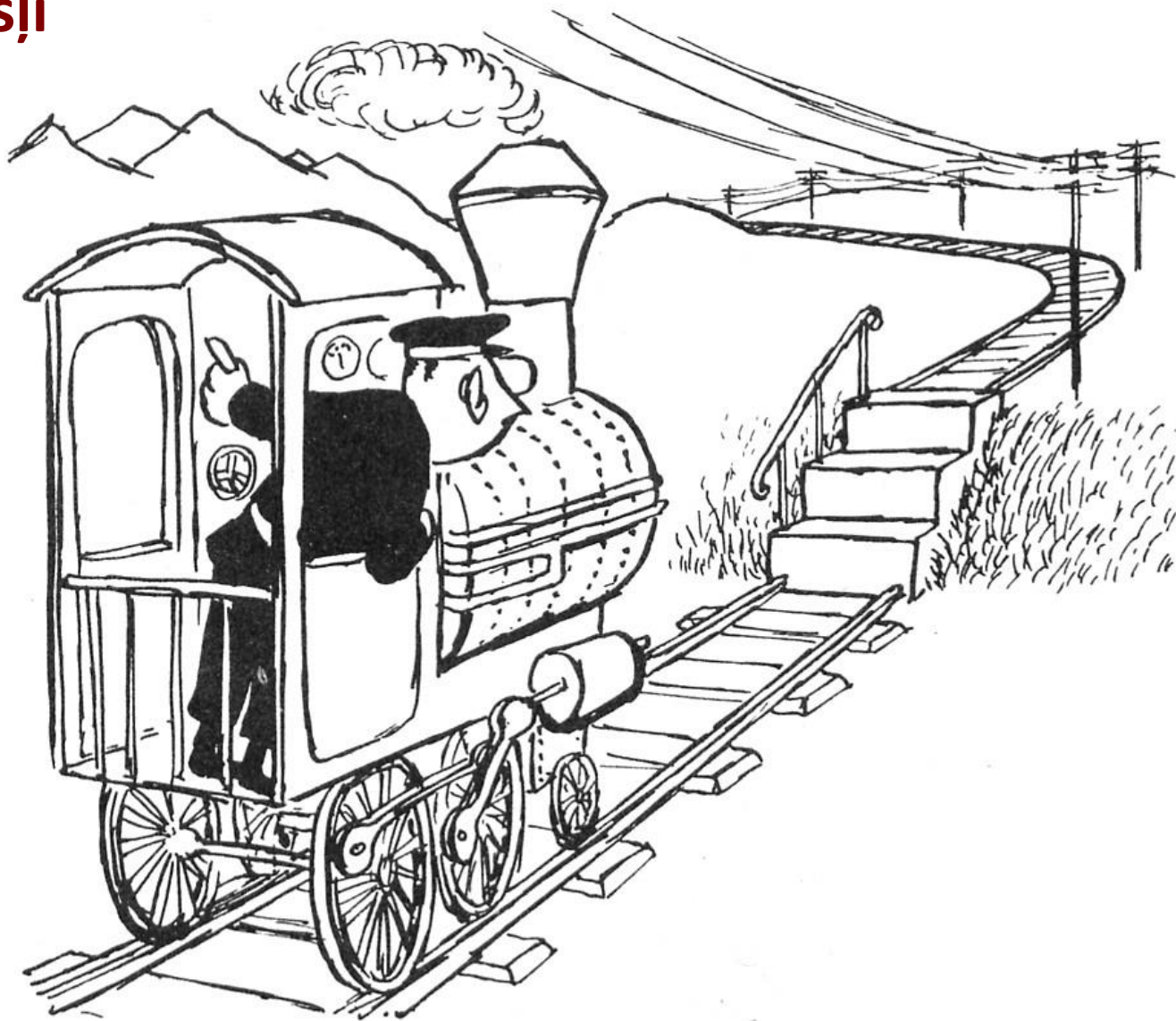
Pieredzes pārņemšana

- Piem. Carnikavas novada attīstības programma 2015. - 2021.gadam

- Esošā situācija
- Stratēģiskā daļa
- Sabiedrības iesaistes plāns

<http://www.carnikava.lv/jaunumi/20-attistiba/1360-dome-apstiprinata-novada-attistibas-programma-2015-2021-gadam>

**Neparedzēti šķēršļi
ceļā - pārvarami**

Paldies par Jūsu uzmanību!

Lūdzu jautājumus!

